

Zutphen vijftig jaar geleden: 1961 (3)

Nieuwe beeldengroep visitekaartje voor de stad

6 juli 1961 – Burgemeester S. de Jong heeft woensdagavond, terwijl muziekvereniging Crescendo twee coupletten van het Wilhelmus speelde, de beeldengroep aan de Molen-gracht-Wellestraat, schepping van beeldhouwer Titus Leeser, onthuld. Zij symboliseert verleden en toekomst van de stad, respectievelijk door een statische en een dynamische vrouwenfiguur. Ondanks de ongunstige weersomstandigheden bestond er grote belangstelling voor deze plichtigheid die, hoewel van korte duur, grote indruk maakte.

De heer M.N.H. Leys, secretaris van de Stichting Zutphen, had even tevoren de beeldengroep namens de burgerij aan het gemeentebestuur overgedragen. Hij lichtte toe dat de stichting dankbaar is voor de steun welke zij heeft mogen ontvangen van de geregelde contribuanten. Maar zonder de medewerking van het gemeentebestuur zou het echter vrijwel onmogelijk zijn geweest dit kunstwerk te plaatsen.

Geen bravoure

De heer Leys deelde mede dat het bestuur van de stichting in 1957 in overleg trad met de heer Leeser ten einde te komen tot een beeld dat de groei en bloei van Zutphen na de oorlog zou symboliseren. Op voorstel van de heer Leeser is het een dubbel beeld geworden. Spreker acht de beeldengroep een sieraad voor de stad en een keurig 'visitekaartje' van Zutphen.

Na de onthulling aanvaardde burgemeester De Jong de beelden met een toespraak. 'Titus Leeser heeft goed begrepen hetgeen we in dit symbool hebben willen zien. Zutphen was in 1945 een puinhoop, een verwoeste stad, waaruit alle welvaart was weggeslagen. De oorlog had hier wel zeer diepe wonden toegebracht. Het toenmalige gemeentebestuur en de burgerij zijn niet bij de pakken gaan neerzitten. Uit de situatie in 1945 is een uitgangspunt gevonden voor een nieuwe periode. Na de eerste moeilijke jaren is de opbloei gekomen. De beelden

willen dit uitdrukken; zij willen geen bravoure tot uitdrukking brengen, doch alleen duidelijk zeggen dat de bloei van Zutphen het werk is van de inwoners.'

Burgemeester De Jong gewaagde van de wetenschap dat men de eigen problemen moet oplossen. Dat heeft de beeldhouwer in de staande – dynamische – figuur willen uitdrukken. De liggende – statische – figuur symboliseert het verleden, dat de opbloei mogelijk maakte.

De onthulling van de staande, dynamische vrouwenfiguur. (foto Zeylemaker, Stedelijk Museum Zutphen)

Oudheidkamer Stad en Graafschap

Zutphens Museum heropend

17 juli 1961 – Zestien jaar geleden, tijdens de bevrijdingsdagen van april 1945, werd het historische Wijnhuis, waarin het Stedelijk Museum, Oudheidkamer voor Stad en Graafschap Zutphen was ondergebracht, verwoest. Het heeft lang geduurd alvorens het museum – op een andere plaats – kon worden heropend. Het is nu ondergebracht in het dormitorium en refter van het Predikheeren(Broederen)klooster. Het betreft een gedeeltelijke en voorlopige uitvoering van een plan tot inrichting van een nieuw museum.

Zaterdagmiddag was het tijdstip aangebroken waarop tot heropening kon worden overgegaan. Daaraan ging een bijeenkomst vooraf in de Burgerzaal, die door velen werd bijgewoond. Onder hen waren de Rijksinspecteur voor de roerende momumenten en de hoofddirecteur van het Rijksmuseum te Amsterdam.

Burgemeester S. de Jong verwelkomde de gasten en stelde dat het voor de gemeente een belangrijke dag was. 'U zult met mij verbaasd zijn over hetgeen is verricht en over hetgeen nu al door de directrice en haar medewerkers(sters) is gedaan', zo zei hij.

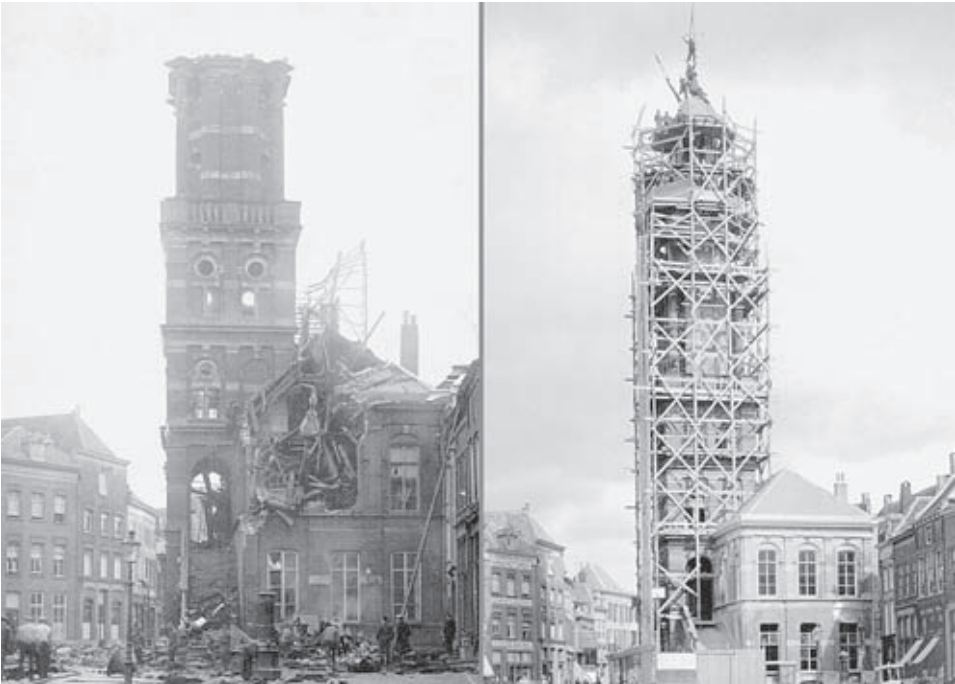
De heer Staring, voorzitter van de museumcommissie, maakte melding van het verwerven van enkele bijzondere aanwinsten en zei dat een tijdelijke verruiming der aankoopgelden een einde heeft genomen. Deze verruiming had een droevige oorzaak. Toen de Canadese bevrijders geen ander middel meer zagen om zich te vrijwaren tegen de schoten van enkele Duitse scherpschutters die in het Wijnhuis waren achtergebleven, staken zij de brand erin, en ging een groot deel van de verzameling van het museum verloren. Weliswaar had de conservator, mej. Van Alphen, in het begin van de oorlog vele belangrijke zaken naar een veiliger plaats op het platteland gebracht, en wederom toen bij de bevrijdingsgevechten een strijd om Zutphen dreigde, nog veel uit het museum weggebracht, maar dit laatste was niet mogelijk voor enkele belangrij-

ke meubelstukken. Alle metalen onderdelen der verzameling bleken herstelbaar en mej. Van Alphen wist met ongelooflijk geduld de belangrijke collectie munten compleet uit het puin te zeven en weer toonbaar te maken. De oorlogsschade werd vergoed en maakte het mogelijk een nieuwe verzameling aan te leggen ter aanvulling van het bevaard geblevene.

Mede namens gemeentebestuur en museumcommissie dankte mevr. Doornink alle

Zaterdag 15 juli opende burgemeester S. de Jong het gerestaureerde Stedelijk Museum aan de Rozengracht. Hij overhandigt de sleutel aan de conservator, mevr. drs. M.M. Doornink-Hoogenraad. Rechts: mr. A. Staring, voorzitter van de museumcommissie. (foto Zeylemaker, Stedelijk Museum Zutphen)

*De gevolgen van de brand in Wijnhuis en Wijnhuistoren van 27 januari 1920.
(foto: Stedelijk Museum Zutphen)*

medewerkers en medestanders: degenen die hebben geijverd voor het Broederenkerkcomplex van het eind van de oorlog af, zij die een aandeel hebben gehad in herstel

en inrichting van de gebouwen, zij die voorwerpen schonken of in bruikleen afstonden.

30 augustus 1961 – Het Stedelijk Museum heeft onlangs een prachtige aanwinst aan zijn verzameling mogen toevoegen. Ter gelegenheid van de heropening van het museum is het zilverkabinet door een edelmoedige schenking verrijkt met een stuk zilver van voor Zutphen zeer bijzondere waarde. Het is een 18de-eeuwse zilveren terrine met deksel, van Zutphense makelij, eenvoudig maar gaaf, sierlijk van vorm, en voorzien van

de gegraveerde wapens van twee Zutphense families, Schlüter en Lulofs. De zilveren schaal dateert van 1744 en is vervaardigd door zilversmid Peter Schemkes. Het is onduidelijk waar deze kleine dekschalen voor gediend hebben. (foto: Stedelijk Museum Zutphen)

Nozems bezorgden politie weer het nodige werk

25 september 1961 – De brom- en andere nozems hebben de politie in het afgelopen weekeinde weer veel werk bezorgd. Zaterdagochtend om één uur werd kennis gegeven dat op de Nieuwstad werd gevochten. Twee politiemannen begaven zich daarheen, doch toen zij ter plaatse kwamen, werden geen vechtenden aangetroffen.

Teruggekeerd op het bureau hoorden zij dat er in het portiek van een cafetaria muziek klonk, afkomstig van een draagbaar radio-toestel door nozems meegebracht. De knapen werd aangezegd het toestel af te zetten, hetgeen geschiedde. Toen de politiemannen zich verwijderden klonk opnieuw muziek. Op de vraag van wie het toestel was, werd aanvankelijk geen antwoord gegeven, doch

later verklaarde een Zutphense jongeman dat het zijn eigendom was. Omstreeks twee uur vervoegde genoemde knaap zich op het bureau met de mededeling dat het toestel behoorde aan een Duitse jongeman. De politie heeft het in bewaring genomen en laten weten dat het eerst zondagavond kon worden opgehaald.

Amerikaanse lerares op het Stedelijk Lyceum

30 september 1961 – Enige dagen geleden heeft een lerares uit Amerika op het Stedelijk Lyceum haar intrede gedaan, namelijk miss Joy M. Box, die verbonden is aan de Senior High School in Tuscaloosa (Alabama). Zij zal in het kader van het zogeheten *Fulbright Program in the Netherlands* gedurende de gehele cursus 1961/62 deel uitmaken van de staf van het Stedelijk Lyceum, teneinde ons onderwijs niet alleen te leren kennen, maar waar mogelijk, ook zelf les te geven.

Nieuwe hoofdredacteur

Graag stel ik mij, als nieuwe hoofdredacteur van het tijdschrift *Zutphen*, aan u voor. Ik ben historica en ik woon al twintig jaar in Warnsveld. Ik was docente in het voortgezet onderwijs; de laatste tien jaar werk ik als zzp'er met mijn Onderzoeksbureau Geschiedenis en Educatie voor instellingen, musea, archieven en scholen. Zo schreef ik voor het Regionaal Archief in Zutphen twee Hanze-lesbrieven en gaf ik een presentatie op het Isendoorncollege over het lot van Joodse Zutphenaren tijdens de Tweede Wereldoorlog. Voor de Historische Vereniging Zutphen hield ik een lezing over 'Vluchtelingen langs de grens in de Achterhoek 1933-1940'.

Ik wil me heel graag inzetten voor het tijdschrift *Zutphen*, dat veel kwaliteit heeft en een gevarieerd aanbod aan artikelen biedt. Ik weet me daarbij gesteund door een professionele redactie. Mijn voorgangster Femia Siero en de hoofdredacteur ad interim Jan Frings wil ik hartelijk danken voor hun inspanningen voor het tijdschrift. Ik hoop dat ik het 'stokje' waardig overneem. Ik ga er in ieder geval vol enthousiasme tegenaan.

Jessie Jongejans